

2.1. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 105. maddesinde: "... Ayrıca, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, üç aya kadar izin verilir. Gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılır." hükmü bulunduğu,

2.2. Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları ile Hastalık ve Refakat İznine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Refakat İznine İlişkin Esaslar" başlıklı 10. maddesinde de: "(1) Memurlara 657 sayılı Kanununun 105 inci maddesinin son fıkrası uyarınca izin verilebilmesi için memurun; a) Bakmakla yükümlü olduğu ana, baba, eş ve çocuklarından birinin, b) Bakmakla yükümlü olmamakla birlikte refakat edilmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocuklarıyla kardeşlerinden birinin, ağır bir kaza geçirdiğinin veya tedavisi uzun süren bir hastalığı bulunduğuunun sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi zorunludur. (2) Birinci fıkra çerçevesinde düzenlenecek ve refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda; refakati gerektiren tıbbî sebepler, refakat edilmediği takdirde hayati tehlike bulunup bulunmadığı, sürekli ve yakın bakım gerekip gerekmediği, üç ayı geçmeyecek şekilde refakat süresi ve varsa refakatçinin sahip olması gereken özel nitelikler yer alır. Gerekli görülmesi hâlinde üç aylık süre aynı koşullarda bir katına kadar uzatılır.

(3) Aynı kişiyle ilgili olarak aynı dönemde birden fazla memur refakat izni kullanamaz.

(4) Aynı kişi ve aynı vakaya dayalı olarak verilecek refakat izninin toplam süresi altı ayı geçemez.

(5) İzin süresi içinde refakati gerektiren durumun ortadan kalkması hâlinde memur iznin bitmesini beklemeksizin göreve başlar. Bu durumda veya izin süresinin bitiminde, göreve başlamayan memurlar izinsiz ve özürsüz olarak görevlerini terk etmiş sayılarak haklarında 657 sayılı Kanun ve özel kanunların ilgili hükümlerine göre işlem yapılır. (6) Refakat izni kullanılırken memurun aylık ve özlük hakları korunur..." denildiği

2.3. Bu kapsamda başvuranın aldığı refakat iznine esas sağlık kurulu raporunda refakati gerektiren tıbbi sebepler, yakın bakım gerektiği ve refakat süresi belirtilmiş olmasına rağmen "refakat edilmediği takdirde hayati tehlike bulunup bulunmadığı" durumu belirtilmediğinden refakat izni kullanılmadığı,

2.4. Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları ile Hastalık ve Refakat İznine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te belirtilen hükümler doğrultusunda alınacak Sağlık Kurulu Raporunun ibraz edilmesi durumunda mevzuatta belirtildiği üzere refakat izninin kullanılmasında herhangi bir sakınca bulunmadığı hususları belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. T.C. Anayasasının "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, "Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler."

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında, "Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir."

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

5. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Hastalık ve refakat izni” başlıklı 105 inci maddesinin yedinci fıkrasında, “ Ayrıca, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, üç aya kadar izin verilir. Gerekliğinde bu süre bir katına kadar uzatılır.”

6. Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları ile Hastalık ve Refakat İznine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Refakat İznine İlişkin Esaslar" başlıklı 10. Maddesinde, “(1) Memurlara 657 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin son fıkrası uyarınca izin verilebilmesi için memurun; a) Bakmakla yükümlü olduğu ana, baba, eş ve çocuklarından birinin, b) Bakmakla yükümlü olmamakla birlikte refakat edilmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocuklarıyla kardeşlerinden birinin, ağır bir kaza geçirdiğinin veya tedavisi uzun süren bir hastalığı bulunduğu sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi zorunludur. (2) Birinci fıkra çerçevesinde düzenlenecek ve refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda; refakati gerektiren tıbbî sebepler, refakat edilmediği takdirde hayatı tehlike bulunup bulunmadığı, sürekli ve yakın bakım gerekip gerekmediği, üç ayı geçmeyecek şekilde refakat süresi ve varsa refakatçinin sahip olması gereken özel nitelikler yer alır. Gerekli görülmesi hâlinde üç aylık süre aynı koşullarda bir katma kadar uzatılır. (3) Aynı kişiyle ilgili olarak aynı dönemde birden fazla memur refakat izni kullanamaz. (4) Aynı kişi ve aynı vakaya dayalı olarak verilecek refakat izninin toplam süresi altı ayı geçemez. (5) İzin süresi içinde refakati gerektiren durumun ortadan kalkması hâlinde memur iznin bitmesini beklemeksizin göreve başlar. Bu durumda veya izin süresinin bitiminde, göreve başlamayan memurlar izinsiz ve özürsüz olarak görevlerini terk etmiş sayılarak haklarında 657 sayılı Kanun ve özel kanunların ilgili hükümlerine göre işlem yapılır. (6) Refakat izni kullanılırken memurun aylık ve özlük hakları korunur.”

hükümleri düzenlenmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

7. Kamu Denetçisi tarafından, başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuru konusuna ilişkin hazırlanan Tavsiye Karar Önerisi Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

8. (1) numaralı paragrafta da ayrıntılı belirtildiği üzere başvuran, eşinin kendi hayatını hastalık süresince idame edemeyeceğinin ve refakatinin zorunlu olduğunun rapor ile sabit olmasına rağmen ilgili izninin kullandırılmadığını belirterek refakat izninin kullandırılmasını talep etmektedir.

9. Bilindiği üzere, idarenin işlem tesis ederken hukuka bağlı olması ve hukuk kuralları içinde hareket etmesi hukuk devletinin bir diğer ilkesidir. Bu kapsamda, idari işlemin belli bir sebebe dayanması gerektiği açık bir kuraldır. İdarenin takdir yetkisinin söz konusu olması halinde dahi keyfi olarak hareket edebileceği anlamına gelmez. İdareye yasalarla tanınan takdir yetkisi mutlak olmayıp, kamu yararı ve hizmet gerekleri

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ile sınırlıdır. İdare takdir yetkisini kullanırken kendisine verilen yetkinin amacı doğrultusunda hareket etmeli, nesnellik ve tarafsızlık içinde davranmalı, orantılılık ilkesine uymalı, kanunlar özel koşullar öngörmüşse bunlara uymalı, bu yetkiyi kamu yararı için ve gerekçeli olarak kullanmalıdır.

10. Başvurana görevli hastane ve hekim tarafından verilen refakat raporu incelenmiş olup ilgili raporda “*Sol humerus, sol radius ve 501 femur kırığı, çıkığı tanısıyla opere edilen hastanın en az 2 ay (altmış gün) boyunca mobilize olamayacağından hastanın temel tedavi ve günlük ihtiyaçlarını kendisinin karşılamasının mümkün olmayacağı için yakın refakate ihtiyacı vardır*” ibaresinin yer aldığı anlaşılmıştır. Refakat bir kişinin hayatını hastalık sebebiyle tek başına idame edemeyeceği başka bir kişinin yardımına ihtiyacı halinde mümkün olan bir durum olup mevzuat bu durumdakilerin yaşam hakkının korunması için yakınlarına refakati sağlamak yönünde izin verilmesi müessesesini düzenlemiştir.

11. Başvuruya konu idare sağlık raporunda hastanın refakat edilmediği takdirde hayatının tehlike altında olduğu ibaresinin raporda yer alması gerektiğini belirterek talebi reddetmiştir. İlgili mevzuat hükmünde “*memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla*” ifadesi ile raporda ibare şartı aramamış hastalığın veya kazanın neticesinde kişinin hayatını tek başına idame etmesinin hayatını tehlikeye atacak durumda olması koşulunu aramıştır. Bu halde ilgili kaza veya hastalığın bu niteliğe sahip olup olmadığını değerlendirme sorumluluğu idarede değil ilgili hekimdedir. Hekimin bu durumu göz önüne alarak refakate ilişkin rapor vermiş olması hastalığın ve kazanın ilgilinin hayatını refakat edilmediği halde hayati tehlike oluşturacak nitelikte olduğu kabulüne dayanacaktır.

12. Bu çerçevede, ilgili mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde başvurana verilen refakat izninin mevzuattaki şartları taşıdığı, ilgiliye rapora rağmen izninin kullandırılmamasının hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu anlaşılmıştır.

13. Yukarı anlatılan hususlar, başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvurana refakat raporuna binaen refakat izni kullandırılması yönünde tavsiyede bulunulması gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

14. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “*İyi yönetim ilkeleri*” başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; başvuranın talebinin reddedilmesinin hukuka aykırı olması ile idarenin başvurana verdiği cevaplarda hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini göstermemesi nedenleriyle idarenin başvurana ilgili işlemlerinde “*kanunlara uygunluk*” ve “*karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi*” ilkelerine uymadığı anlaşılmış olup, idareden bundan böyle bu ilkelere uyması beklenmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

15. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup görevli ve yetkili mahkemelerde yargı yolu açıktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABULÜNE**,

Başvuranın refakat raporuna binaen refakat izni kullandırılması yönünde **POSTA VE TELGRAF TEŞKİLATI ANONİM ŞİRKETİNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA**,

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca; idare tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde başvurana ve Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **BAŞVURAN** ile **POSTA VE TELGRAF TEŞKİLATI ANONİM ŞİRKETİNE** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Mehmet AKARCA
Kamu Başdenetçisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.